

RODOLJUB.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca ter stane za vse leto 80 kr., za pol leta 50 kr. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr. če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Deželni zbor kranjski.

Delovanje dež. zbora kranjskega je velike važnosti za celo deželo. Ker se zdaj seje hitro vrsté, se nam zdi potrebno, da o njih sproti poročamo. Seveda bomo z oziranjem na tesni prostor poročali samo o najvažnejših stvareh.

V seji dne 5. aprila je dež. zbor po poročilu posl. Višnikarja dovolil za l. 1899. naslednjim šolskim občinam podpore za šolske zgradbe: Erzelj 150 gld., Postojna 530 gld., Sv. Peter 150 gld., Orehek 200 gld., Kočevska Reka 200 gld., Loški potok 500 gld., Raka 200 gld., Bušečavas 450 gld., Veliki Podlog 470 gld., Šmartno pri Kranju 200 gld., Sv. Križ pri Trziču 300 gld., Cerklje 500 gld., Primskovo 200 gld., Tomišelj 200 gld., Vič 500 gld., Bled 500 gld., Vrhpolje 200 gld., Vodice 200 gld., Suhor 150 gld., Dolenja Podgora in Čeplje 200 gld., skupaj 6000 gld. Na predlog posl. Božiča se je sklenilo, da se je v prihodnjem letu posebno še ozirati na občino Erzelj kakor na Orehovo in Dolenjo vas.

Po rešitvi raznih prošenj je prišlo na vrsto poročilo deželne odbora o deželni kulturi. Pri tej točki se je vnela živahna in velevažna razprava.

To razpravo je otvoril poročevalec Lenarčič s korenitim govorom, v katerem je pojasnil, kako težaven je položaj kmetijskega ljudstva, in kako kmetijski stan propada, zajedno pa ožigosal, da klerikalci namesto da bi kmetu resnično pomagali, skušajo njegovo gospodarsko stisko za svojo politiko izkoristiti.

Na to se je oglasil poslanec dr. Tavčar z govorom, ki je jeden najznamenitejših, kar jih je bilo kdaj slišati v dež. zboru kranjskem. Mej drugim je rekel, da poglavje »o deželni kulturi« daje spričevalo, da je na tem polju bil dež. zbor si v svesti velike svoje naloge. Kdor je pravičen v svoji sodbi, mora priznati, da je deželni zbor kranjski na polju deželne kulture veliko dosegel in da je v tem pogledu podvrgel se žrtvam, kakor jih marsikatera druga bogatejša kronovina ni hotela prevzeti. Brezštevilne rubrike »deželne kulture« pomenjajo ravno toliko žrtev za deželni zaklad. Na drugi strani nas pa dolga vrsta rubrik deželne kulture tudi letos živo spominja okolščine, da smo nekaka višja kmetijska komora, ki svojo skrb v prvi vrsti posvečujemo kmetškemu stanu. In zastopniki mest in trgov nismo, dasiravno za svoja mesta v zbornici le malokdaj staknemo odprte roke, skoraj nikdar ugovarjali proti veliki radodarnosti, koja se je vsipala na kmetške pokrajine, in tu in tam rodila vero, da v visoki ti zbornici zastopniki kmetških in-

teresov vse dosežejo, zastopniki mest in trgov pa ničesar.

Od nekdanj imeli smo zastopniki mest živo prepričanje, da morata kmet in meščan v soglasju živeti, ker imata oba ravno toliko, kolikor neobhodno za življenje potrebujeta. Od nekdanj smo poslanci v ti zbornici postopali, tako da se je kmetškemu stanu dajal prvi in glavni pomen, ker si je bil vsak izmed nas svest, da se, kar se stori za kmeta, stori za celo deželo! Na misel nam ni nikdar prišlo, da bi proti kmetu nahujskali meščanstvo, kakor se hujska dandanes kmet proti meščanstvu. Iz tega mirnega in soglasnega delovanja cele zbornice izhajala je nekaka gospodarska organizacija za celo našo deželo. Odpirala so se nova občila, napravljali vodovodi, urejala vodovja in druge take koristne naprave, od kojih bode imel naš kmet dosti več koristi, nego mu je morejo donášati vaša konsumna društva. Ti mirni časi lepega soglasja pa so pri kraju, ker se je dandanes takoimenovana katoliška stranka polastila gospodarske organizacije, koje prvi namen je ta, našega kmeta izolirati, ter ga postaviti v ostro nasprotje z našim meščanstvom, in pred vsem s tisto posvetno inteligenco, ki je bila glavna moč vsakega naroda, in je tudi glavna moč slovenskega naroda. S tem, da tirajo katoliški organizatorji našega kmeta v ravnokar omenjeni nasprotstvi, s tem se ob jednom izpodkopuje tudi tisto, kar je visoka ta zbornica zastavila in kar še sedaj zastavlja na korist deželni kulturi. Čisto resnično je namreč, da vse tisto, kar imenuje naše letno poročilo »deželno kulturo« nima hujskega nasprotnika, kakor je katoliško gospodarska organizacija in bode ta organizacija v kratkem uničila celo »deželno kulturo« in sicer zategadelj, ker ne bo uničila samo malega trgovca, kojega pri nas itak nikdo ne brani, temveč uničila bode pred vsem tudi našega kmeta, kojega tudi pri nas na videz vsak brani, de fakto pa izkoristi! Pred vsem velja to o katoliških gospodarskih organizatorjih.

Naša katol. stranka je posebno ponosna na tako imenovano gospodarsko organizacijo. Pri svoji gospodarski organizaciji pa je mlada, in pri vsem tem hrupu in hrušču podobna so kmečkemu mladiču, ki napaja v gostilni žejne svoje prijatelje, jim plačuje godce ter počenja vse mogoče kmečke baharije. Drugo jutro, ko je konec veselja, prebudi pa se za kakim plotom, in glava ga boli, a žepi, ko jih preišče, so prazni do zadnjega beliča. Bojim se, da se bode ta hrupna gospodarska organiza-

cija ob svojem času ravno tako žalostno končala. Nekateri katoliške gospode, ki sedaj najbolj kriče, bode zelo glava bolela, slovenski kmet, kojega so imeli pri svoji organizaciji kot nekakega »kunca za poskuse«, bode pa še veliko bolj bolehal — na praznih žepih.

Pri gospodarski organizaciji, iz koje zajema katoliško-narodna stranka svojo mladost, človek ne vé, kaj bi bolj občudoval, ali tisto velikansko površnost in tisto brezmejno polovičarstvo, s kojim se je ta stranka podala na svojo organizatorično delo, ali pa tisto bolešno slovensko samoljublje, ki pri vsakem početju živi v veri, da je vse tisto, kar je dobro in priležno za velike svetovne narode, dobro in priležno tudi za mali narod slovenski. Brez šale, polovičarstvo in površnost sta glavna znaka te imenitne gospodarske organizacije, ki je kar čez noč prestopila meje naše dežele, ter bode brez dvojbe v kratkem, na kraški naši zemlji vse v zlato spremenila, kar bode v roke vzela! Kar prodajajo ti gospodje za pristen sad svojega lastnega duha, vse to so vzeli iz tujine, in sicer iz Nemčije. Vzeli so v roko nemško knjigo, in hitro in površno so nekaj iz nje prepisali, prenesli vse to na slovenska tla, ter se pobahali, da Slovence na Kranjskem gospodarsko organizujejo.

Resnica je, zdruštvo na Nemškem je na svojem pravem mestu. Ali to zdruštvo je oprto na preiščeno podlago, nima posebna načela, proti kojim se ni varno pregrešiti. Ta načela leže na roki in samo nevedneži, ki vodijo katoliško gospodarsko organizacijo na Kranjskem, jih ne poznajo!

Govornik je potem obširno in temeljito pojasnil načela nemških zadrug in dokazal, da so klerikalna konsumna društva osnovana na napačni in nezdravi podlagi, da niso družega, nego politična spekulacija ter opozarjajoč, da pri teh družtvih nimajo trgovskega knjigovodstva nadaljeval:

Računi, ti bodo trombe glas, ki bo nekdanj oznanjevala sodnji dan kranjskim konsumnim družtvom. Na tem polju je vsak optimizem škodljiv; žalostno, ali resnično je, konsumna društva postanejo zavodi, v katerih se bode naš kmet odgojeval v nezvestobi, in kakor njiva bode, s katere bode kazenski zakon spravljaj bogato svojo žetev.

V gospodarskem oziru bodo naša konsumna društva propadla, ker morajo propasti. In stroške tega propada pa bode nosil naš kmet, in ne tisti, ki so ga tirali v brezsrčni ta gospodarski eksperiment.

(Konec prih.)

Za negotovimi nameni.

Slovaški spisala L. Podjavorinska.

Po skromni večerji — nekoliko kruha — so si napravili skupno ležišče v veži na tleh ter se vlegli k počitku. Zuzka ni mogla spati — vstala je z ležišča, sedla na visok vežin prag ter objemaje kolena z rokama, zagledala se v temno noč. Že deset let je preteklo, kar se spominja, odkar hodi s stariši po svetu, vračajoča se le na par tednov v to kočo, a še to le radi tega, ker mati to hoče po vsej sili. Ona se tu ne počuti tako dobro, kakor v svetu. Dasi nikomur ni storila nič žalega, vendar dekleta beže od nje, in vsi ljudje se vedejo, kakor bi jo zaničevali. Kadar je na tujem, pa jo imajo vsi radi. Vedela je, da jo imenujejo potepalko, zato tudi ni iskala njihove družbe. Razun v cerkev ni šla nikamor drugam. Samo zadnjič, ko je bila doma, šla je enkrat na ples, ko jo je pozval Samko, pa se je zarotila, da tje ne pojde več. Samkova mati jo je za to, da je on ž njo plesal, javno oštela, prepovedavši ji »zapeljovati« njenega sina. Toda on je navzlic temu vendar prišel enkrat pod njihova okna. Zuzka se je še sedaj nasmejala, ko se je spomnila, kako so se jezila vaška dekleta, ko se je razglasilo, da jo rad vidi Melanov Samko, dokaj premožen mladenič, in kar je še več, samostojen gospodar. To je trajalo le par dnij — ona je odšla s stariši v svet brez slovesa ter ga od tega časa ni več videla; v svetu pa, med vedno novimi utisi, je nanj skoro popolnoma pozabila. Samo takrat se je spomnila nanj, ko je mati omenjala malo domačo kočico, ali pa ko je imela priložnost primerjati Štefana s Samkom.

S Štefanom se je spoznala v Avstriji; tudi on je »svetarik« ter prodajal kuhinjske in žepne nože, in tako sta se na svojih potih često in večkrat srečala. Zuzki je bil vseč čeden mladenič, toda še bolj je ljubila svobodo, nego da bi se bila vezala nanj. To je podedovala po očetu. Bila je nestanovitnega značaja, nemirnih mislij, želeča si neprestano novih utisov, novih prizorov, s katerimi bi se ukvarjale njene misli. Mater je to često žalostilo, da je bila v tem tako močno podobna očetu. Med tem, ko je ona koprnela po tihem kotičku domače kočice, po toplem ognjišču, koprnela sta oče in hči za nekakimi negotovimi težnjami —

Zuzka, zaglobljena v misli, je položila glavico na sklenjeni roki ter niti ni opazila matere, katera je med tem vstala in se ji približala. Šele, ko je sedla poleg nje, jo je prestrašeno pogledala.

»A čemu ne spite mati?«, vprašala jo je tiho, ne hoté zbuditi očeta.

»Spanec mi noče zatisniti očij; vesela sem, da sem doma in zato ne morem zaspati. Premišlujem, kako bi nam bilo dobro tu doma, ko bi le oče hotel ostati! Vidiš, Zuzka, domačija je le domačija, in moja mati je vedno dejala, da ta človek je srečen, ki more v miru umreti tam, kjer se je rodil. Revica! ko bi bila vedela, kako se bo godilo meni...!«

»Ali je že dolgo, kar je umrla?«, vprašala je Zuzka, da je sploh nekaj rekla.

»Dolgo je že, kmalu potem, ko si bila ti rojena; potem smo se preselili sèm iz naše vasi. Poprej smo imeli v Okrožnem zalo kmetijo ter hišico; toda po njihovi smrti kakor bi bil to vse razpršil veter. Polje je pobral žid za dolgove, hiša se je

izpraznila, kajti s svojim očetom nisva znala gospodariti, ker ga je neprestano vleklo v daljni svet. Zato smo se preselili semkaj, ker nam tam ljudje niso dali miru... Mati je bila tedaj že dve leti v zemlji; umrla je, revica, od žalosti, ko je razvidela, da se začne na meni izvrševati ta kletev...«

Mikulova je umolknila ter sklenila roki. Zuzkine temne oči so se močno povečale od groze. Nikdar še ni videla svoje matere tako žalostne, kakor po teh besedah, niti tako zgovorne o njeni preteklosti.

»Res je tako«, nadaljevala je Mikulova, zakrivaje si sklonjeno lice z rokama. »Ona je, slutim, vedela, kako se mi bo godilo, a vendar je nisem ubogala, ko je hotela, naj se omožim z drugim... Še pred smrtjo mi je rekla: »Vidiš, moje dete! ti nikdar ne boš imela mirnega življenja, ker ta kletev stare, zapuščene matere, katero je izustila v obupu, ti nikdar ne dá miru«. In govorila je resnico: od njene smrti blodimo po svetu kakor klateži, brez stalnega mesta, ta kletev je prešla tudi na tvoje očeta in na-te...«

Zuzka se je zgrozila ter prestrašeno gledala mater, sključeno na pragu in užaljeno po takih spominih.

»Ali si poznala staro Kralikovo?«, vprašala je nakrat Mikulova, obrnivša pogled k hčeri, in ko ta odmajje z glavo, nadaljuje: »Da, resnica, pozabila sem, da si tukaj odrastla. Bila je vdova in stanovala je v Okrožnem tesno poleg naše hiše. Ni imela nikogar, samo sina Janka, ki je bil njena desna roka, njena podpora. Bil je ubogljiv, vrl sinko, pa tudi zal, jako zal — — —«

Mikulova umolkne, ne vedé kako nadaljevati, ter se sklone v vežo, pazljivo poslušajoča za trenutek pravilno dihanje spečega Mikule. (Dalje prih.)

Politični pregled.

Deželni zbori. V štajerskem in v koroškem dež. zboru so bili sprejeti predlogi, s katerimi se protestuje proti porabi § 14. za uredbo jezikovnega vprašanja in uveljavljenje nagodbe. V češkem-deželnem zboru se še vedno ni zjasnilo. Predsedstvo je nemške poslance pozvalo, naj se vrnejo v dež. zbor, sicer se razveljavijo njih mandati, a bržčas ne pride do razveljavljenja, ker se dež. zbor prej zaključi. Vlada se pač boji, da bi namesto sedanjih nemških poslancev bili izvoljeni sami radikalci.

Razpuščena nemška društva. Vlada je razpustila nekatera najradikalnejših nemških društev in to radi veleizdajskih izjav in radi agitacije za izstop iz katoliške cerkve.

Nemške zahteve. Dne 9. aprila so se sešli zaupniki nemških strank, da sestavijo vsem strankam skupen nemški narodni in politični program. Zaupniki so se zjediniili, ne na tak program, nego na to, da izvolijo pododsek, ki se naj bavi s to nalogo.

Mirovna konferenca. Ves svet zre z zanimanjem na priprave, katere se delajo za razoroževalno in mirovno konferenco v Hagu, katera se je sklicala na predlog ruskega cara. V obče se sodi, da konferenca sicer ne ostane brez uspeha in da je kot prvi korak k zagotovitvi svetovnega miru velikanskega pomena, da pa glede

olajšanja bremen za vojaške namene, ničesar ne opravi.

Francija in Angleška, mej katerima je zaradi nekih kolonij v Afriki prišlo do tacega nasprotja, da se je bilo bati vojne, sta se zdaj dogovorili. Francija se je odpovedala Egiptu in se dogovorila z Angleško, tako da pripada ves vzhodni del Afrike pod angleško oblast, severnozpadni del pa pod oblast Francije. Vojske mej Francijo in Angleško se torej za sedaj ni bati.

Samoa. Radi tega otoka je prišlo do jako ostrega konflikta mej Nemčijo in Angleško.

Domače in razne novice.

Shod kranjskih trgovcev in obrtnikov. Dne 6. t. m. so imeli kranjski trgovci in obrtniki v Ljubljani velik shod, na katerem so ostro in odločno oporekali politični spekulaciji nekaterih duhovnikov in položili temelj organizaciji v obrambo njihovega stanu. Klerikalci vpijejo, da je bil shod naperjen proti organizaciji kmetov. To je predrzna laž. Shod ni bil naperjen proti organizaciji kmetov, nego proti izrastkom in slabim stranam te organizacije, proti tistim razmeram, vsled katere imajo trgovci in obrtniki škodo, koristi pa nihče, a najmanj še kmet, katerega klerikalci zapeljujejo k pijančevanju in ga spravljajo v dolgove. — Isti dan so imeli klerikalci reden shodek. Zbralo se jih je nekaj nad 50. Ta shodek je bil tako neznaten in tako brez pomena, da ni vredno o njem govoriti.

Kako se v kozji rog užene. Tisti dan, ko so se klerikalci bahali, da je Peter Hauptmann, katoliški mašnik in vodja razupite šnopsarije v Starem trgu pri Ložu, ugnal dr. Tavčarja v kozji rog — menda na klavernem shodu Svedreev — prav tisti dan se je pokazalo, kdo je ugnan. Kakor znano, je Pet. Hauptmann tožil 14 Starotržanov zaradi različnih očitanj. Štirje obtoženci so bili obsojeni, deset pa je bilo oproščenih. In tisti dan, ko so se klerikalci bahali, da užene Peter Hauptmann dr. Tavčarja v kozji rog, prav tisti dan je Peter Hauptmann seveda šele vsled ru-bežni plačal sodne troške, v katere je bil pri omenjeni pravdi obsojen. Kdo je torej ugnan v kozji rog?!

Duhovniške dolžnosti — pa shodi Svedreev. Zakaj se del naše duhovščine najbolj briga, nam kaže jako drastično naslednji slučaj. Da pa ne bo povoda kakim nesramnim zahtevkam po imenih, kakor se Vam dogodi, gosp. urednik, kadar radi obzirnosti zamolčite osebo in kraj ter jedino le iz dobrega namena ožigogasite slabo stvar, še to kar takoj navedem. Gospod Fr. Pešec, sedanji župnik na Robu, sicer skromna, a slavnoznana oseba, še iz časov svojega imenitnega nastopanja v Cirknici, uvidel je tudi te dni silno potrebo, da se udeleži tako važnega in krvavo potrebnega shoda »vseh prijateljev združnega gibanja« v Ljubljani. Radi posebne imenitosti tako važne zadeve je bilo seveda neobhodno potrebno, da je šel že nekaj poprej v Ljubljano. In tako se je dogodilo, da je mej tem časom umrl neki mož v njegovi župniji nepreviden, družega je pa komaj še zalotil nekaj hipov pred smrtjo kaplan iz sosedne fare. Ljudstvo je radi tega ogorčeno, in marsikateremu se vsiljuje vprašanje, kaj je prav za

prav dolžnost duhovnika: ali obiskovati shode Svedrcev, ali pa deliti umirajočim poslednjo tolažbo? —

Nabiranje za škofove zavode. Kamničanje so sicer dobri katoličani, ali vzlic temu se jim zde škofovi zavodi nepotrebnosti, in zato se tudi niso podvzivali, da bi zanje kaj darovali. Toda kamniški dekan si je znal pomagati. Izbral je dva vneti klerikalca in jim a dal pooblastilo, da smeta po Kamniku od hiše do hiše pobirati prispevkov za škofove zavode. Za veljavni zakon glede nabiranja darov se dekan seveda ni zmenil. Bržčas misli, da so se že povrnili časi, ko je duhovnik stal nad vsemi zakoni. Njegova pooblaščenca sta hodila od hiše do hiše. Bila sta tako nadležna, kakor ni noben židovski krošnjar. Če so ju kje dvakrat čez prag vrgli, prišla sta v tretje skozi okno. Ves Kamnik je bil radi tega ogorčen. Naposled se je ogorčenje teh dveh mož zdelo celo politični oblasti preveč predržno. Spomnila se je, da še ni razveljavljena naredba iz leta 1875. in se odločila, narediti konec temu počenjanju dekanovih pooblaščenecv. Politična oblast jima je nabiranje prepovedala in konfiskovala nabrani denar, kateri se vrne darovalcem, dekanova pooblaščenca pa bode primerno kaznovala. Ali zadene pravega krivca, kamniškega dekana, tudi kazni še ne vemo. Politična oblast je v tem slučaju korektno in pravično postopala, znano je pa, da se tudi v drugih krajih izsiljujejo prispevki tako kakor v Kamniku.

Birma v ljubljanski škofiji bo v nedeljo 23. aprila v Postojni, 25. aprila v Slavini, 26. aprila v Hrenovicah, 27. v Senožečah, 28. v Vremah, 29. na Suhoriju, 30. na Nadajnem Selu, 1. maja na Premu, 2. v Trnovem pri Ilirski Bistrici, 4. v Knežaku. Nadalje bo birma v ljubljanski okolici: 13. maja v Sostrem, 14. v Polju, 15. pri sv. Jakobu ob Savi, 16. na Črnučah, 17. na Ježici, 18. v Šmartnem pod Šmarno goro, 19. v Preski, 20. na Sori, 24. pri sv. Katarini, 25. na Brezovici, 26. v Rudniku, 27. v Želimjah.

Prebivalstvo kranjske dežele je koncem minulega leta štelo 504.974 duš. Umrlo je 12.016 oseb, rojenih je bilo 18.342, umorjenih 26, samomorov 30.

Nagrade za pokončane zveri. Deželni odbor kranjski je izplačal v minulem letu 30 gld. za jednega medveda, 10 gld. za medvedko, 38 gld. za 19 vider, 30 gld. za šest steklih psov, 5 gld. za steklo mačko.

V državnem proračunu oziroma proračunskem provizoriju se nahajajo v drugem četrtletju za Kranjsko naslednji: 15.000 gold. za nove stavbe, pre- in dozidave 9900 gld. za poprave v ljubljanskem licealnem posloplju; 22.130 gld. za nakup stavbišča za novo sodišče v Ljubljani; 50.000 gld. za nakup in dozidanje novomeške vojašnice; 100.000 gld. za zgradnjo novega gimnazijskega posloplja in 100.000 gld. za zgradnjo justičnega posloplja v Ljubljani.

Kardinalom bo v kratkem, kakor se poroča, imenovan goriški knezoškof dr. Jakob Missia.

Nadvojvoda Ernest, ki je bil svoj čas vojni zapovednik v Ljubljani, je dne 4. aprila t. l. umrl.

Vrhniška železnica je dograjena in se je v ponedeljek ob 1/27. uri zjutraj peljala prva lokomotiva z južnega kolodvora v Ljubljani na Vrhniko. S to lokomotivo se je peljala komisija in upravni odbor.

Vse dosežejo! Deželni šolski svet štajerski je dovolil vojniškimi nemškutarjem, da se Vojnik izloči iz šolskega okoliša celjskega, ter bo tvorila njihova nemška trška šola samostojen šolski okoliš. Slovenska ljudska šola v Vojniku imenovala se bo vsled tega zanaprej »ljudska šola vojniške okolice«. S tem so tam v Gradcu proglasili trg Vojnik za nemško posest, kjer ima le nemška šola pravico, dočim so slovensko šolo potisnili izven trškega ozidja. Da-li jim ta zopet obvelja, bodemo videli.

Uradne ure davčnih uradov. Finančni minister dr. Kaizl je izdal odlok, s katerim določa uradne ure za davčne urade. Ob delavnikih so uradne ure dopoludne od 8. do 12. ure, popoldne od 2. do 6. ure. Ob praznikih pa od 8. do 12. ure dopoludne. Za stranke so odprti uradi do pol 12. ure dopoludne in do 5. ure popoldne, zadnjega v mesecih pa le do 12. ure. Ako se vsled sodišč, ki so nastanjena v istem posloplju, potrebne kake premembe, jih določi finančni deželni urad. Vse premembe se morajo javiti občinstvu z lepaki in v listih. Ob nedeljah in na sv. dan ni uradnih ur. Ta odlok stopi 30 dnij po razglašenju v veljavo.

Goriški deželni glavar. Po dolgem odlašanju se je vlada odločila, da imenuje deželnim glavarjem na Goriškem Laha. In izbrala je za to mesto najstrupenejšega Lahona, dr. Pajerja. S tem imenovanjem je močno utrjen položaj laške stranke v deželi. Ta stranka bo zdaj vladala v deželi kakor bo hotela, zastopniki slovenske dvetretjinske večine prebivalstva pa so brez upliva. In naši državni poslanci so tako kratkovidni, da to vlado še podpirajo!

Obrtno nadaljevalno šolo bodo ustanovili v Šmartnem pri Litiji. Trgovska in obrtniška zbornica je obljubila 50 gold. letne podpore.

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu marcu 1890 je 146 strank vložilo 30.394 gld. 54 kr., 127 strank vzdignilo 11.668 gld. 57 kr., 36 strankam se je izplačalo posojil 11.405 gld., stanje ulog 627.218 gld. 36 kr., denarni promet 106.890 gld. 86 1/2 kr.

Živinska lakota na Dolenjskem nastala je v grajščinskem hlevu na Brajtenovem pri Novem mestu. Novonastavljeni oskrbnik, neki »Majdar«, nebrigajoč se na jesen za krmo, prišel je v zadrego, da nima sedaj razen plesnjive slame, živini, katere je nad 60 glav, ničesar pokladati. Vsled tega je že 5 najlepših brejih krav poginilo in sicer lakote, kakor je živinozdravnik sam konštatoval. Drugi živini preti jednaka usoda, in je že tako shirana, da že vstajati ne more. Ali ni to mučenje živine kaznjivo?

Najden mrtvec. Železniški delavci našli so 7. t. m. ponoči na progi pred skladiščem južnega kolodvora ležati nekega Janeza Jankoviča, katerega so prenesli še živega v skladišče, kjer pa je kmalu umrl. Policijski zdravnik dr. Illner je mrtveca ogledal in konštatoval, da ni na truplu nobenega sledu kake zunanje poškodbe, in da je umrl za mrtvoudom. Mož je bil pijanec.

Samomor. Klerikalni nadučitelj v Št. Vidu pri Vipavi, Ivan Raktelj, ustrelil se je na Veliko soboto, ker je bila proti njemu — kakor se čuje — uvedena disciplinarna preiskava. Na Veliki petek bil je od službe suspendiran; v soboto zjutraj poslovlil se

je ginljivo pri svoji sestri, češ, da gre v Postojno vso zadevo poravnati, in naj nikar ne joče, ako se v Št. Vid več ne povrne, ker ima že drugo službeno mesto dobljeno. Na to je odšel iz stanovanja v šolsko zgradbo, odkoder se ni več povrnil. Zvečer dobili so ga otroci, ki so se k procesiji zbirali, v pisarni poleg šolske sobe s prestreljeno glavo. Dobili so se pri njem zapiski, ki so za njegov položaj značilni, in katere je moral v razburjenji pred smrtjo papirju zaupati. Mož je bil nekdanj samotar, izogibal se zabav, javnih lokalov, celo izprehodov ter človeške družbe sploh, sicer pa bil miren in vzlasti kot godbenik spoštovan. Obžalovati je, da so bili njegovi prijatelji — zlasti župnik Demšar — tako nerodni, da so prav izzvali to, čemur bi se bili lahko izognili, in da niso znali preprečiti, da ne bi bil pokojnik nad seboj tako strašne sodbe izvršil.

V Ameriko. Ign. Podboj in Karol Lavrič, oba iz Žužemperka, hotela sta jo popihati k agentu Filipu Nodariju v Videm, da bi ju odpravil v Ameriko, a v Ljubljani ju je prišla policija, ker še nista izpolnila vojaške dolžnosti.

Požari. V Gorenjem Tuhinju je zgorela 1. t. m. kovačnica župana Smolnikarja, da ima okoli 500 gld. škode. — Dne 3. t. m. je gorelo v Motniku v hiši Jožefe Kizovšek. Škode je za 150 gld. — Istega dne je zgorel senjak Šimenca v Steblevku. Ogenj pa se je razširil tudi na hišo in gospodarska posloplja posestnikov Modrijana in Škrbinca. Zgorela sta pri tem Škrbinca dva prešiča in tele. Zažgal je Šimenčev 5letni sin, ko se je igral z vžigalicami. Škode ima Šimenc za 1500 gld., Modrijan za 1700 gld., Škrbinec pa za 2300 gld. Prvoimenovana sta bila zavarovana za par stotakov, Škrbinec pa — nič! — Dne 4. t. m. je pa zgorela v Kosezah hiša z gospodarskimi posloplji Skalarja. Škode je bilo za 1100 gld., zavarovan pa je bil pogorelec samo za 400 gld.

V zaporu se je obesil. V Kranju je bil dne 30. m. m. aretovan »vandrovec« Avgust Friderik Hecht iz Liebertwolkwita v Nemčiji. Drugo jutro so ga našli obešenega v zaporu.

Nesreče. V petek zvečer, t. j. 7. t. m., povozil je vlak v bližini kolodvora na Rakeku nekega Korošca — imenom Jesoppa. Mej največjim bučanjem vetra in mej dežjem drznil se je iti po tiru proti Postojini. To bučanje zmedlo ga je najbrž tako, da ni slišal vlaka, kateri ga je povozil in strašno razmesaril. Mogoče tudi, da se v svoji zmedenosti ni mogel umakniti, ker ravno nekako ob istem času se križata na istem mestu dva vlaka. — Pri Trbovljah je zidarju A. Mittoniju, ko je delal na železniškem nasipu, padel velik kamen na glavo in ga tako poškodoval, da je mož dva dni pozneje umrl.

Spoštuj očeta in mater. Te dni so stavili na pokopališču v Debrecinu spomenik, ki je v svarilo vsakemu, kdor četrte zapovedi božje ne spolnuje. Napis se glasi: Tu počivajo v Gospodu: Josip Moritz starejši, umrl je star 62 let. Lastni sin ga je ustrelil. Franc Josip Moritz ml., umrl je v ječi v starosti 27 let. Josipina Moritz starejša, umrla je 47 let stara, ustrelila jo je hči Elizabeta Moritz; svoje življenje je končala stara 17 let. Sin, ki je ustrelil očeta, umrje v ječi, hči, ki je mater umorila, umrje po samomoru. Četrta zapoved božja še velja.

Človek in stroj. Statistični zavod v Berlinu je izdal pred kratkim podatke o

vseh po svetu v obrtnem prometu rabljenih gibalnih silah. Velikanska množitev strojev spada šele v zadnjih 25 letih. Štiri petine vseh na svetu sedaj delujočih strojev je bilo izdelanih v zadnjih 25 letih. Avstro-ogerska premora nad 20.000 parnih kotlov in okoli 4000 lokomotiv. Moč vseh parnih strojev nadomešča v Zjedinjenih državah 9, na Angleškem 8, v Nemčiji 8 in v Avstro-Ogerski 2 milijona konjskih sil; vendar je tukaj izvzeta moč lokomotiv, kojih število znaša skupaj 400.000, in katerih moč je jednaka petim milijonom konjskih sil. Parni stroji vsega sveta izvršujejo delo, za katero bi bilo potrebnih 2000 milijonov ljudi, torej več kakor trojno število vseh delavskih moči na svetu. Stroji torej rapidno izpodrivajo človeka in vsako žival.

Svarilo pred ponarejanjem in pojasnilo glede ponarejenih užitnin, od katerih zavisi naš najdražji zaklad, naše zdravje, to je vsakega nujna dolžnost. Spominjali se bode, s kako velikim uspehom so začeli rabiti pred nekaj leti Kathreiner-Kneippovo sladno kavo in jo pozdravili največji izvedenci v zdravstveni stroki. Ker dobi ta kava s tem, da se jo na poseben iznajdljiv način proizvaja, duh bobove kave, se na ta način že sam na sebi dobri okus izboljša in poveča. Začeli so pa to kavo takoj ponarejati in jo skušajo še danes v podobnih zavitkih in pod sličnimi imeni usiljevati občinstvu, največkrat na ta način, da prodajo na vago navaden pražen ječmen ali žgan slad pod imenom „sladna kava“. Svariti moramo torej nujno pred vsakim ponarejanjem tega pristnega izdelka, kateri se prodaje le v že povsod znanih belih izvornih zavitkih z varnostno znamko „župnik Kneipp“ in z imenom „Kathreiner“, ki se torej ne more in ne sme nikoli prodajati „na vago.“

Loterijske srečke.

Gradec, 1. aprila.	85,	62,	58,	69,	46.
Lino, 8. aprila.	67,	60,	57,	84,	62.
Brno, 5. aprila.	49,	25,	82,	7,	29.
Dunaj, 1. aprila.	63,	86,	8,	84,	81.
Trst, 8. aprila.	70,	29,	12,	37,	87.
Praga, 12. aprila.	52,	2,	80,	6,	82.

Tržne cene v Ljubljani

12. aprila 1899.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, 100 kg	10	—	Špeh povojen, kgr.	—	70
Rež,	8	40	Surovo maslo, „	1	—
Ječmen, „	7	50	Jajce, jedno „	—	03
Oves, „	6	50	Mleko, liter „	—	07
Ajda, „	8	50	Goveje meso kgr.	—	60
Proso, „	9	—	Telečje	—	62
Koruza, „	5	60	Svinjsko „	—	70
Krompir, „	2	50	Koštrunovo „	—	40
Leča, hktl.	13	—	Piščanec „	—	65
Grah, „	8	—	Golob	—	23
Fižol „	11	50	Seno, 100 kilo	—	—
Maslo, kgr.	1	08	Slama, „	—	—
Mast, „	—	78	Drva trda, klfr.	—	—
Špeh svež, „	—	68	„ mehka, „	—	—

Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah in plača bolje nego vsaka zunanja firma

Ludovik Businaro

v Ljubljani, Hilšarjeve ulice št. 10.

Nabiralce las opozarjam s tem uljudno na mojo firmo.

Vožnje karte in tovorni listi v

AMERIKO.

Kralj. belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna

naravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnila daje radovoljno

Red Star Linie

Dunaj IV., Wiednergürtel št. 20

ali pa

Anton Rebek

Kolodvorske ulice št. 29 v Ljubljani.

Kava družbe sv. Cirila in Metoda!

Cenjena gospodinja!

Ne dajte si vsiljevati drugih izdelkov cikoriij, ampak zahtevajte povsod najboljši pridevek k pravej bobovi kavi, ki Vam bode gotovo ugajal, to je iz čiste cikorijske in sladove tvarine napravljena domača „Kava“ in „Sladna kava družbe sv. Cirila in Metoda“.

Dobiva se povsod!

Glavna zaloga pri: **Iv. Jebačinu** v Ljubljani.

Sladna kava družbe sv. Cirila in Metoda!

F. P. VIDIC & Co. v Ljubljani

ponujajo po najnižjih cenah vsakokoli množino

zidarske opeke

zarezane strešne opeke

(Strangfalzziegel) rudeče in črne, z zraven spadajočo stekleno zarezano opeko in strešnimi okni iz vlitega železa

lončene peči in štedilnike

lastnega izdelka

Roman-cement

lastnega izdelka

Dovški portland-cement

kakor vse v stavbinsko stroko spadajoče predmete.

Najnižje cene!!!

(672-2)

Singer-jevi šivalni stroji za vsako stroko izdelovanja

kakor za vsako

domače šivalno delo.

Šivalni stroji Singer Co. zahvaljujejo svoje svetovno ime izborni kakovosti in veliki zmožnosti v delu, ki od nekaj že odlikujeta vse njene izdelke. Vedno rastoči promet, znamenita odlikovanja na vseh razstavah in nad 40letni obstanek tovarne, so najboljšje jamstvo za dobrot naših strojev.

Brezplačen pouk v modernem umetnem vedenju. — Singer-jeva uprava za močno vporabo po najnovejši konstrukciji. — Singer-jevi elektromotorji, specialno za gonitev šivalnih strojev, v vseh velikostih.

SINGER Co. deln. družba. — Prejšnja firma: G. Neidlinger.

Ljubljana:

Sv. Petra cesta 6.

Gradec:

Sporgasse.

Celovec:

Burggasse 19.